

РОЗВИТОК ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Обраний Україною стратегічний курс на євроінтеграцію, а разом із ним на децентралізацію влади, потребує розширення повноважень органів місцевого самоврядування та впровадження дієвих механізмів, які дозволять збільшити надходження фінансових ресурсів до місцевих бюджетів.

Децентралізація влади потребує забезпечення органів місцевого самоврядування необхідними фінансовими ресурсами. Вони мають володіти достатніми коштами для виконання покладених на них повноважень, тому що без формування фінансово самодостатніх територіальних громад будь-яка реформа місцевого самоврядування втрачає сенс. Особливо актуальними ці питання є у розрізі створення та подальшого успішного функціонування об'єднаних територіальних громад.

Фінансові підсумки 2017-го року дають можливість стверджувати, що в зберігається тенденція зростання місцевих бюджетів, а також частки місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України та динаміка збільшення обсягів надання державної фінансової підтримки на розвиток громад та розбудову інфраструктури. Тільки протягом січня-грудня 2017 року надходження до загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування міжбюджетних трансфертів) склали 192,0 млрд грн, що більше від прогнозних показників Мінфіну на 21,3 млрд грн. А у порівнянні з 2016 роком надходження зросли на 45,4 млрд грн або на +31%. Частка фінансових ресурсів, які отримують місцеві бюджети з державного бюджету досягає 50%, тобто органи місцевої влади володіють половиною фінансових ресурсів зведеного бюджету[4].

Показники моніторингу свідчать, що найкращі результати демонструють об'єднані територіальні громади (ОТГ), котрі мають темпи зростання власних доходів вищі, ніж вони становлять по всіх інших рівнях місцевих бюджетів України, навіть більше, ніж по бюджетах міст обласного значення.

У період проведення адміністративної реформи важливим аспектом формування ресурсів місцевих органів самоврядування залишається отримання цільових трансфертів. Станом на 01 січня 2018 року місцеві бюджети одержали 272,9 млрд грн, у тому числі:

- базову дотацію – 5,8 млрд грн;
- субвенцію на соціальний захист населення – 124,7 млрд грн;
- освітню субвенцію – 51,5 млрд грн;
- медичну субвенцію – 56,2 млрд грн;
- субвенцію на формування інфраструктури ОТГ – 1,5 млрд грн;
- субвенцію на соціально-економічний розвиток окремих територій –

6,2 млрд грн.

Важливим аспектом функціонування місцевих органів самоврядування є також аналіз здійснених витрат. Видатки загального фонду місцевих бюджетів України (без урахування субвенцій на виплати пільг та субсидій) станом на 1 грудня 2017 року склали 345,3 млрд грн, що на 103,4 млрд грн або на 42,7 % більше 2016 року[4].

Держава також збільшила обсяги надання державної бюджетної підтримки місцевим органам влади на розвиток громад та розбудову інфраструктури. Так, якщо у 2014 році було передбачено регіонам з державного бюджету на підтримку соціально-економічного розвитку лише 0,5 млрд грн, то в 2016 році обсяг коштів на реалізацію інфраструктурних проектів зріс майже на 7 млрд грн та склав 7,3 млрд грн. За ці кошти було реалізовано 5904 проекти з підтримки місцевого та регіонального розвитку та 523 ОМС отримали кошти на проекти соціально-економічного розвитку[4].

Станом на 1 січня 2018 року обсяг загальної бюджетної підтримки склав 16,1 млрд грн, що більше у 32 рази, порівняно з 2014 роком[4]. На розвиток громад та розбудову інфраструктури у 2014 році було передбачено регіонам з державного бюджету на підтримку соціально-економічного розвитку лише 0,5 млрд грн, в 2016 році обсяг коштів на реалізацію інфраструктурних проектів зріс майже на 7 млрд грн та склав 7,3 млрд грн. За ці кошти було реалізовано 5904 проекти з підтримки місцевого та регіонального розвитку та 523 ОМС отримали кошти на проекти соціально-економічного розвитку Станом на 1 січня 2018 року обсяг загальної бюджетної підтримки склав 16,1 млрд грн, що більше у 32 рази, порівняно з 2014 роком. [4].

Рис.1 Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій [4].

Приведені дані дають можливість стверджувати, що найбільш актуальними питаннями сьогодення для місцевих громад є розробка ефективного стратегічного фінансового менеджменту, створення програм збалансування поточного бюджету та бюджету розвитку. Метою будь-якої громади у розрізі фінансових питань має стати раціональне використання фінансових ресурсів з оглядом на майбутнє, інвестиційна стратегія, забезпечення розвитку та процвітання.

Література

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1424863378281298>.
2. Blöchliger H., Rabesona J. *The Fiscal Autonomy of Sub-central Governments* [Електронний ресурс] / *OECD Working Papers on Fiscal Federalism*. — Режим доступу : <http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/fiscal-autonomy-of-sub-central>.
3. *Taxation trends in the European Union. 2014 edition* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2014/report.pdf.
4. <http://decentralization.gov.ua/news/8053>